

Färre HSAN-fall med ny Lex Maria

Lex Maria förändras från ett bestraffande till ett mer lärande system. En snabb anmälan om fel och misstag inom vården ska inte längre föras vidare till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, HSAN. Allt enligt Socialstyrelsens förslag till ny lagstiftning om patientsäkerhet, som överlämnades till regeringen förra veckan.

Däremot blir det inte möjligt för personalen att göra anonyma anmälningar. Något som Läkarförbundet hade hoppats på.

– Förslaget är ändå ett steg i rätt riktning, säger förbundets ordförande Eva Nilsson Bågenholm.

Läkarförbundet förespråkar tre anmälningssystem frikopplade från varandra. Ett där patienten ska kunna göra en HSAN-anmälan. Ett där

verksamhetschef eller annan vårdpersonal kan göra en HSAN-anmälan när det rör sig om en riskindivid vars legitimation kan ifrågasättas.

– Till sist vill vi ha ett system där sjukvården själv anmäler, utreder och åtgärdar misstag utan att personalen behöver oroa sig för disciplinära påföljder, säger Eva Nilsson Bågenholm. Anonymitet skulle uppmuntra till fler anmälningar och därigenom gagna patientsäkerheten allra bäst.

Johan Carlson, chef för Socialstyrelsens tillsynsavdelning, tycker att ett anonymt rapporteringssystem ger fel signaler, som om fel och misstag är något man borde smyga med. I stället för att skuldbelägga själva misstaget ska man dra lärdom av händelsen och

organisera vården så att samma misstag kan undvikas i framtiden. Dessutom skulle anonyma anmälningar försvåra den genomgripande analys som måste göras för att patientsäkerheten ska kunna förbättras, argumenterar myndigheten.

Enligt förslaget begränsas möjligheten att anmäla sjukvårdspersonal till HSAN. Om personalen rapporterar avvikelser till vårdgivaren inom sju dagar från det att incidenten blivit känd, skickar Socialstyrelsen, SoS, inte ärendet vidare.

Däremot framhålls att patientens möjlighet att själv anmäla en incident och få den prövad i HSAN inte bör förändras. SoS planerar också en förstärkt individtillsyn för att mer aktivt hitta riskindivider. Vårdgivaren ska, precis som

idag, analysera händelsen, vidta förebyggande åtgärder och göra en anmälan enligt Lex Maria, om man bedömer att det varit en allvarlig risk eller skada. Lagförslaget innebär också att SoS ska sammanställa årliga rapporter med väsentliga uppgifter i vårdgivarnas avvikelsehanteringssystem. Rapporter som sedan förs tillbaka till hälso- och sjukvården.

Studier från jämförbara länder indikerar att patienter utsätts för risk eller skada i genomsnitt vid cirka 10 procent av alla vårdtillfällen på sjukhus.

– Därför är det minst lika viktigt att man blir bättre på att rapportera och analysera »nästanhändelser«, säger Eva Nilsson Bågenholm.

Amelie Cardell

Hälso- och sjukvården ställs utanför tjänstedirektiv

Ett förslag om ett framtida tjänstedirektiv, som ska underlätta rörligheten av tjänster mellan EUs medlemsländer, antogs i förra veckan av Europaparlamentet, som ett första steg i beslutsprocessen. Vissa sektorer är dock helt undantagna från direktivet, bland annat hälso- och sjukvårdstjänster.

– Det är en rimlig konsekvens. Det är för många olösta frågor som hindrar idag, men på sikt vore det bra om hälso- och sjukvården hanterades som vilken annan vara som helst, säger Läkarförbundets ordförande Eva Nilsson Bågenholm.

Ett land ska också få begränsa rörligheten till förmån för allmän ordning, miljöskydd och folkhälsa. Direktivet ska heller inte inskränka medlemsländernas arbetsrätt eller tillämpning av kollektivavtal.

Behandlingsgarantin ej uppfylld i en tredjedel av fallen

Drygt 17 000 personer, en tredjedel av alla patienter som står i värdkö för behandling har väntat i mer än tre månader, trots den behandlingsgaranti som infördes den 1 november 2005. Det visar Sveriges Kommuner och Landstings första uppföljning. Siffrorna baseras på 19 av 21 landsting. Särskilt många på kö har bland andra Skåne, Västra Götaland, Stockholm och Östergötland, medan köerna är kortare i Kalmar och Uppsala.

Uppföljningen omfattar åtta områden med kö: gynekologi, hjärtsjukvård, kirurgi, ortopedi, plastikkirurgi, urologi, ögon och öron-näsa-hals.

Endast sju av landstingen har kunnat visa förändringar över tid. I dessa sju landsting har antalet patienter som väntat i mer än tre månader närapå halverats sedan i höstas.